

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet,

Paikallisesti päätettävät asiat

Toholammin kunta

7.5.2025

Sisältö

2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet,

Kohta 2.6. Paikallisesti päätettävät asiat

3

3. Esiopetuksen toimintakulttuuri,

Kohta 3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

5

4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet,

Kohta 4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

7

5. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki,

Kohta 5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

9

6. Opiskeluhoolto

Kohta 6.1. Paikallisesti päätettävät asiat

16

7. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva esiopetus,

Kohta 7.1. Paikallisesti päätettävät asiat

17

2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Kohta 2.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Esiopetuksen järjestäminen ja sitä ohjaavat velvoitteet

Toholammilla esiopetus järjestetään sivistystoimen alaisuudessa koulun yhteydessä omassa esiopetusryhmässä tai tarvittaessa osana muun luokan toimintaa. Esiopetuksen järjestämisessä noudatetaan lainsäädäntöä sekä kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on sitoutunut.

Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

Esiopetuksen tavoitteena on tarjota lapsille vahva perusta koulupolulle sekä tukea oppimisen ilon ja uteliaisuuden kehittymistä. Esiopetus toimii silta-vaiheena varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä, edistään lapsen sosiaalisten taitojen, itseilmaisun ja oppimisen valmiuksia.

Arvoperusta ja paikalliset painotukset

Toholammin esiopetuksen arvoperusta pohjautuu yhteisöllisyyteen, yhdenvertaisuuteen ja lapsen yksilöllisyyden huomioimiseen. Pienellä paikkakunnalla yhteisöllisyys ja "me-henki" ovat keskeisiä arvoja, jotka tukevat lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä.

Paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen on myös osa esiopetuksen arvopohjaa. Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua perinteisiin tapoihin ja paikalliseen historiaan osana oppimista.

Toholammin kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaan esiopetuksessa osallistutaan vuosittain Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa musiikkia opiskelevien lasten konserttiin sekä soittimien esittelyyn.

Esiopetuksessa painotetaan myös lapsen suhdetta luontoon. Luonnossa liikkuminen ja luonnonvarojen vastuullinen käyttö ovat keskeinen osa opetusta, edistään lapsen ymmärrystä kestävästä kehityksestä ja ympäristön kunnioittamisesta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti lähimetsää ja lähiliikunta-alueita.

Oppimiskäsitys ja paikalliset näkökulmat

Toholammin esiopetuksessa oppiminen nähdään aktiivisena ja yhteisöllisenä prosessina, jossa lapsen oma kiinnostus ja kokemusmaailma toimivat oppimisen lähtökohtana. Leikki, tutkiminen, havainnointi ja kokeilu ovat keskeisiä oppimisen menetelmiä. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti, muun muassa ilmaisutaidon, liikunnan ja taiteen keinoin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja niiden arviointi

Toholammin esiopetuksessa laaja-alainen osaaminen sisältää seuraavat keskeiset teemat:

Ajattelun ja oppimaan oppimisen taidot: Lapsia tuetaan uteliaisuuden, ongelmanratkaisun ja luovuuden kehittämisessä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Ilmaisutaitoa vahvistetaan muun muassa teatterimuotojen (pöytäteatteri, varjoteatteri, nukketeatteri) avulla sekä yhteistyöllä paikallisten kulttuuritoimijoiden ja perusopetuksen luokkien kanssa. Lähiluonnossa vierailut ovat säännöllinen osa esiopetusta.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Lapsia ohjataan omatoimisuuteen ja vastuunottoon. Heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvitessaan. Arkielämän rytmi, ruokailu ja lepo ovat myös tärkeitä oppimisen tilanteita.

Monilukutaito: Tarinoiden, kuvien ja digitaalisten materiaalien käyttö tukee monipuolista lukutaitoa. Paikallisten tuottamat kulttuuripalvelut, musiikki, leikkilorut, lukeminen ja kirjaston palvelut ovat tärkeä osa esiopetusta.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Ikätason mukainen mediakasvatus on osa esiopetusta. Tähän kuuluvat esimerkiksi välineisiin ja oppimispeleihin tutustuminen sekä laitteiden turvallinen käyttö.

Osallistuminen ja vaikuttaminen: Lapsia rohkaistaan osallistumaan yhteisön toimintaan ja ilmaisemaan mielipiteitään. Toisten auttaminen ja avun pyytäminen ovat esiopetuksen arkea ja lapset otetaan mukaan esiopetuksen sisältöjen suunnitteluun.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavin keinoin:

lasten itsearvioinnit

keskustelut vanhempien kanssa

esiopetushenkilöstön yhteiset keskustelut

yhteistyö erityisopettajan, kuraattorin ja muiden tukitahojen kanssa

opettajan oman toiminnan arviointi

Palautetta kerätään säännöllisesti lukuvuoden päättyessä huoltajilta kyselylomakkeella.

3. Esiopetuksen toimintakulttuuri

Kohta 3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämisen paikalliset vastuut

Toholammin esiopetuksessa toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat avoimuus, luottamus ja keskinäinen kunnioitus. Sitä kehitetään systemaattisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden, lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja esiopetuksen kokonaisuuden toteuttamiseksi.

Kehittämisen paikallisina rakenteina toimivat esiopetuksen henkilöstö, erityisopettaja ja rehtori, jotka vastaavat toimintakulttuurin kehittämisen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.

Rehtorin vastuulla on huolehtia resurssien riittävydestä ja erityisopettaja toimii tuen suunnittelun ja toteuttamisen asiantuntijana. Esiopetuksen henkilöstö huolehtii paikallisen opetussuunnitelman ja sitä täydentävän lukuvuosisuunnitelman toteuttamisesta ja osallistuu lukuvuosisuunnitelman laatimiseen yhdessä rehtorin ja erityisopettajan kanssa. Lukuvuosisuunnitelman laatiminen aloitetaan keväällä ja se täydentyy syksyllä uuden esiopetusvuoden alkaessa.

Toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteena on tukea lasten oppimista monipuolisesti ja yksilöllisesti sekä vahvistaa heidän osallisuuttaan ja ilmaisutaitoaan. Oppimista rikastuttavat paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, pienet esitykset sekä lasten omaehtoinen ilmaisun harjoittelu.

Toimintakulttuurin arviointia toteutetaan havainnoinnin, lasten ja huoltajien palautteen sekä henkilöstön itsearvioinnin avulla. Syksyllä vanhempainillan aikaan vanhemmilta kysytään toiveita tulevan esiopetusvuoden sisällöistä ja toimintatavoista lyhyellä kyselylomakkeella. Lisäksi huoltajat täyttävät kirjallisen palautekyselyn keväisin. Lomakkeet ovat lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Esiopetuksen oppimisympäristöt

Esiopetuksen oppimisympäristöt ovat monipuolisia ja joustavia, tukien lasten yksilöllisiä tarpeita ja kiinnostuksen kohteita. Oppimisympäristöihin kuuluvat niin sisä- kuin ulkotilat, kulttuuri- ja liikuntapaikat sekä digitaaliset oppimisvälineet.

Oppimisympäristöjen kehittämistä arvioidaan henkilöstön, lasten ja huoltajien palautteen perusteella. Näin varmistetaan, että oppimisympäristöt tukevat lasten oppimista parhaalla mahdollisella tavalla.

Esiopetuksessa toteutettava yhteistyö perustuu avoimuuteen, luottamukseen ja toisten kunnioittamiseen. Yhteistyötä tehdään huoltajien, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä kulttuuri- ja liikuntatoimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa lapsen sujuva oppimispolku siirtymävaiheesta toiseen. Toteutunutta yhteistyötä arvioidaan keskustellen.

Esiopetuksen toimipaikat tarkentavat tarvittaessa toimintakulttuuriin, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja yhteistyökäytäntöihin liittyviä tavoitteitaan lukuvuoden aluksi täsmentyvässä lukuvuosisuunnitelmassa. Tämä mahdollistaa joustavan ja jatkuvan kehittämisen paikallisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaisesti.

4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Kohta 4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toholammin esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Toholammin kunnassa esiopetuksen toteuttaminen perustuu monipuolisiin työtapoihin, laadukkaaseen arviointiin, lasten kiinnostuksen huomioimiseen sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden tukemiseen.

Monipuoliset työtavat

Työtapojen valintaan vaikuttaa erityisesti ympäröivä luonto. Luonto toimii oppimisympäristönä esimerkiksi luonnonmateriaaleista askarrellessa ja ulkoilmassa liikkuesssa.

Työtapojen kehittämisessä hyödynnetään henkilöstön itsearviointia sekä huoltajilta ja lapsilta saatua palautetta. Huoltajilta kerätään kerran vuodessa keväällä kirjallinen palaute, johon voi vastata nimettömänä. Lisäksi lukuvuoden alkaessa huoltajat saavat vaikuttaa tulevan vuoden sisältöihin ja työtapoihin täyttämällä kyselylomakkeen. Näiden palautteiden perusteella arvioidaan ja kehitetään esiopetuksen työtapoja, jotta ne tukevat lasten oppimista ja hyvinvointia mahdollisimman hyvin. Lomakkeet ovat lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Esiopetuksen arviointi on jatkuva prosessi, joka tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Lapsen siirtyessä perusopetukseen tai vaihtaessa esiopetuspaikkaa arviointitiedot siirretään tulevalle opettajalle tiedonsiirtopalaverissa. Palaveriin osallistuvat esiopetuksen opettaja ja vastaanottava opettaja sekä tarpeen mukaan erityisopettaja. Tiedonsiirto toteutetaan myös kirjallisesti tiedonsiirtolomakkeella. Tieto mahdollisista lapsikohtaisista tukitoimista siirtyy Wilma-järjestelmän kautta.

Henkilöstö hyödyntää huoltajilta saatua palautetta ja itsearviointia esiopetuksen sisältöjä ja toimintatapoja suunniteltaessa.

Osallistumistodistus

Esiopetusvuoden päätteeksi lapselle annetaan osallistumistodistus.

Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Toholammin esiopetuksessa oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet. Lapsiryhmän kiinnostus esimerkiksi tiettyyn urheilulajiin tai eläimeen voi toimia lähtökohtana oppimiselle ja lisätä oppimismotivaatiota. Näin varmistetaan, että oppiminen on lapsille merkityksellistä ja innostavaa.

Kieleen ja kulttuuriin liittyvät näkökulmat

Toholammin esiopetuksessa huomioidaan lasten erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. S2 -opetuksen saaminen on mahdollista.

5. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Kohta 5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Luvun 5.1. Lapsen oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen osalta

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset käytännöt ja vastuut

Esiopetusryhmä / ryhmät muodostetaan keväällä pidettyjen tiedonsiirtopalaverien tietojen pohjalta.

Rehtori huolehtii riittävästä resursseista, sisältäen myös riittävän erityisopetusresurssin. Lisäksi rehtori huolehtii henkilöstön täydennyskoulutukseen osallistumisesta.

Lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut

Kevätlukukauden aikana varhaiskasvatuksesta saadun tiedon perusteella esiopetuksen opettaja, rehtori ja erityisopettaja suunnittelevat seuraavan vuoden tuen tarpeen ja laativat tämän osalta lukuvuosisuunnitelman, joka tarkentuu seuraavana syksynä. Lukuvuoden aikana tuen tarpeen muuttuessa esiopetuksen opettaja tai erityisopettaja on yhteydessä rehtoriin, jos lukuvuosisuunnitelma vaatii tarkentamista.

Esiopetuksen opettajan ja erityisopettajan havaintoja ja esiopetusvuoden aikana tehtyjä arviointeja / seuloja käytetään lukuvuosisuunnitelman laatimisen pohjana seuraavan vuoden tukea perusopetuksen aloittaville suunniteltaessa.

Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen siirryttäessä pidetään tiedonsiirtopalaveri, johon osallistuvat varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja mahdollisesti varhaiskasvatuksen johtaja sekä esiopetuksen opettaja / opettajat sekä tarvittaessa erityisopettaja ja rehtori. Tiedonsiirtopalaveri pidetään keväällä ennen esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman laadintaa ja sen ajankohdasta päättävät em. toimijat yhdessä. Palaverissa käsitellään *Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen* -lomakkeen tiedot.

Lisäksi huoltajat tuovat esikouluun tutustumispäivänä mukanaan postin kautta toimitetun *Huoltajalta esikouluun* -lomakkeen.

Myös esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä pidetään vastaava tiedonsiirtopalaveri. Tällöin palaveriin osallistuvat esiopetuksen opettaja / opettajat ja tulevan 1. luokan opettaja / opettajat sekä tarvittaessa erityisopettaja ja rehtori. Tässä palaverissa käsitellään *Tiedonsiirto esikoulusta kouluun* -lomakkeen tiedot.

Lomakkeet ovat lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittamisen paikalliset käytännöt

Jos lapsi kuuluu esiopetuksessa lapsikohtaisten tukitoimien piiriin, tehdään tuen yhteensovittamisessa tiivistä yhteistyötä esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen välillä. Tukea suunnittelevat esiopetuksen opettaja ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen henkilöstö tarvittaessa yhdessä erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Lapsikohtaisia tukitoimia koskevan arvion ja suunnitelman palaverissa käydään aina samalla läpi myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Lomakkeista vastaavat esiopetuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen opettaja yhdessä erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Luvun 5.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot osalta

Esiopetuksen järjestäminen

Toholammin kunta järjestää esiopetusta koulun yhteydessä. Esiopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti esiopetuksen keskiössä ovat lapsen osallisuus, leikki ja vuorovaikutus, joihin pohjautuu koko pedagoginen suunnittelu ja toteutus. Esiopetus tukee lapsen hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä.

Toholammilla esiopetuksen ryhmissä toimii vuosittain yksi tai kaksi esiopetuksen opettajaa lapsimäärästä riippuen. Tarvittaessa esiopetusta voidaan järjestää myös yleisopetuksen luokan yhteydessä tai pienluokassa. Lisäksi koulussa on erityisopettaja, joka osallistuu sekä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin että tarpeen mukaan lapsikohtaisiin tukitoimiin. Tavoitteena on tukea oppimista jo ennalta, ennen mahdollisten haasteiden kasaantumista.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Esiopetuksen opetusjärjestelyt perustuvat lapsen kokonaisvaltaiseen tukemiseen. Niissä korostuvat lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen yksilöllinen huomiointi, joustavat ryhmittelyt sekä pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä lasten kanssa. Samanaikaisopettajuus ja riittävät ohjaajaresurssit ovat myös keskeisiä oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä. Kielitietoista opetusta pyritään kehittämään koko ajan.

Opetusta eriytetään joustavasti ryhmän tarpeiden mukaan. Leikki on keskeinen oppimisen väline ja oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon lasten aktiivinen toimijuus ja vuorovaikutussuhteiden tukeminen.

Yhteistyörakenteet ja vastuut

Toholammin kunnassa esiopetuksen järjestämisestä vastaa kunta, ja alakoulujen rehtori toimii toimipaikan vastuuhenkilönä. Rehtori huolehtii siitä, että esiopetuksen toteuttamiseen on käytettävissä riittävät ja asianmukaiset resurssit – mukaan lukien henkilöstö, tilat ja välineet.

Yhteistyörakenteissa korostuu yhteisöllisyys ja vastuunjako. Yhteistyötä tehdään niin varhaiskasvatuksen, oppilashuollon kuin perusopetuksenkin suuntaan.

Toimipaikkatasolla esiopetuksen opettajat suunnittelevat ja toteuttavat pedagogiikkaa yhteistyössä erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa. Ryhmätasolla vastuut painottuvat lapsen arjen toiminnan organisointiin, oppimisen tukemiseen sekä huoltajayhteistyöhön, jota toteutetaan suunnitelmallisesti ja luottamuksellisesti.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen käytännöt ja vastuut

Opetussuunnitelman perusteet vahvistavat ajatusta tuen jatkuvuudesta ja ennakoivasta työotteesta. Toholammilla ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan monipuolisesti ja tilanteen mukaan. Esiopetuksen opettajat suunnittelevat tuen toteutuksen yhteistyössä erityisopettajan ja tarvittaessa oppilashuollon kanssa. Tuki toteutetaan lapsen arjessa, osana esiopetuspäivää, ilman leimaamista tai erillisyyttä.

Tuen toteuttaminen suunnitellaan tarkemmin lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmassa. Rehtori ja esiopetuksen opettajat sekä erityisopettajat suunnittelevat tarvittavat opetusjärjestelyt varhaiskasvatuksesta saadun tiedon pohjalta. Esiopetuksen opettajan ja erityisopettajan havainnoinnin sekä alkukartoitusten pohjalta lukuvuosisuunnitelmaa voidaan tarkentaa. Alkukartoitukset tehdään matemaattisiin valmiuksiin ja lukivalmiuksiin liittyen.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat yleinen tukioetus, opetuskielen tukioetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Kaikki nämä toteutuvat osana esiopetuspäivää tarpeen mukaan. Erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä toteutetaan koko esiopetusryhmän kanssa, mutta se mahdollistaa opetuksen myös pienemmille lapsiryhmille. Esiopetuksen opettaja ja erityisopettaja suunnittelevat ja muodostavat mahdolliset pienemmät ryhmät tuen tarpeet huomioiden. Ryhmien koko vaihtelee kahdesta lapsesta alle puoleen opetusryhmästä, ja niiden muodostamisessa hyödynnetään jatkuvasta havainnoinnista ja arvioinnista sekä muista mahdollisesti käytetyistä arviointivälineistä saatuja tietoja. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan käytettävät arviointivälineet ja niiden antamaa tietoa seuraava tuki.

Luvun 5.3. Lapsikohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen osalta

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki esiopetuksessa

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden ja lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tukitoimien toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen liittyvät käytännöt ja vastuut

Toholammin esiopetuksessa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyttä arvioidaan jatkuvasti osana esiopetuksen arkea. Arviointi perustuu erityisesti esiopetuksen opettajan päivittäiseen pedagogiseen havainnointiin ja lasten toiminnan kokonaisvaltaiseen seuraamiseen. Tärkeässä roolissa ovat konsultatiiviset keskustelut erityisopettajan kanssa, joissa tarkastellaan ryhmän ja yksittäisten lasten tarpeita suhteessa käytössä oleviin tukimuotoihin.

Erityisopettajan työpanos suunnitellaan lukuvuosittain esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä. Suunnittelutyöhön osallistuvat rehtori ja esiopetuksen opettajat yhdessä erityisopettajan kanssa. Rehtori vastaa siitä, että erityisopettajan resurssi on riittävä vastaamaan esiopetuksen tuen tarpeisiin ja että resurssit mahdollistavat sekä konsultatiivisen tuen että suoran työskentelyn lasten kanssa.

Tähän suunnittelutyöhön vaikuttaa myös varhaiskasvatuksesta saatu tieto kulloisestakin lapsiryhmästä. Lisäksi esiopetusvuoden aluksi tehtävät alkukartoitukset matemaattisten- ja lukivalmiuksien osalta toimivat tuen suunnittelun ja -riittävyyden arvioinnin tärkeinä työvälineinä.

Mikäli ryhmäkohtainen tuki ei riitä vastaamaan yksittäisen lapsen tarpeisiin, käynnistetään lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi. Arvioinnissa hyödynnetään Opetushallituksen laatimaa

lomakepohjaa, jonka avulla kerätään tietoa lapsen toiminnasta, vahvuuksista ja tuen tarpeista monipuolisesti. Lapsikohtaisen arvioinnin ja tukitoimien suunnitelman laatimisesta vastaa esiopetuksen opettaja tarvittaessa yhdessä erityisopettajan kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan tuen tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat sekä seuranta. Tukitoimet toteutetaan osana lapsen arkea, leikkiä ja oppimista tukevassa ympäristössä esiopetuspäivän aikana.

Tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu

Kun tuen tarve edellyttää lapsikohtaisia tukitoimia, esiopetuksen opettaja valmistelee lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja lapsikohtaista tukea koskevan suunnitelman Opetushallituksen lomakkeita ja mahdollisesti muita käytössä olevia arviointivälineitä hyödyntäen.

Hallinnollisten päätösten valmisteluun sisältyy myös lapsen ja huoltajan kuuleminen. Päätöksentekoprosessi on läpinäkyvä ja etenee vaiheittain lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnista kohti suunnitelmallista ja tarvittaessa hallinnollisesti päätettyä tukea.

Tukea koskevista hallinnollisista päätöksistä vastaa Toholammin kunnassa sivistysjohtaja. Päätöksissä otetaan huomioon lapsen etu ja se sisältää vain päätökset lapsikohtaisista tukitoimista.

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta tehdään erillinen hallinnollinen päätös, jos lapsi tähän osallistuu ja hänellä on erityinen tuki siellä käytössä.

Luvun 5.4. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvä yhteistyö osalta

Yhteistyökäytännöt huoltajan ja lapsen kanssa lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa

Toholammin kunnassa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen toteuttaminen perustuu vahvaan yhteistyöhön lapsen, huoltajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on rakentaa kokonaisvaltaisesti lapsen hyvinvointia ja oppimista edistävä tuki, joka nojaa vahvasti varhaiseen tunnistamiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin.

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, tukitoimien suunnittelu ja päätöksenteko toteutetaan yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa. Lapsen osallisuutta tuetaan iän ja kehitystason mukaisesti, ja hänen näkemyksiään kuullaan ja huomioidaan. Tiedonkulku huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön välillä pyritään pitämään avoimena ja säännöllisenä, esimerkiksi yhteisillä tapaamisilla ja jatkuvalla vuorovaikutuksella arjessa.

Päätöksentekoprosessissa huoltajaa ja lasta kuullaan ja heidän näkemyksensä kirjataan. Huoltaja päättää, osallistuuko hän tuen arvioinnin ja suunnittelun palaveriin.

Opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet

Esiopetuksessa tehdään yhteistyötä opiskeluhoitopalveluiden, kuten koulukuraattorin ja kouluterveydenhoitajan kanssa. Tarvittaessa monialaiseen yhteistyöhön osallistuvat myös muut asiantuntijat, kuten erityisopettajat, sosiaalipalveluiden edustajat ja terapeuttiset toimijat. Yhteistyön periaatteet perustuvat luottamukseen ja yhteisiin tavoitteisiin lapsen tukemiseksi.

Monialainen yhteistyö otetaan tarvittaessa mukaan osaksi tuen tarpeen arviointia ja suunnittelua aina tilanteen edellyttämässä laajuudessa. Tuen tarpeita ja tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan moniammatillisissa tapaamisissa, joissa pyritään yhteisymmärrykseen jatkotoimenpiteistä. Yhteistyön kehittämisessä huomioidaan myös esiopetuksen siirtymävaiheet sekä lapsen kasvu- ja kehityspolun jatkumo.

Yhteistyökäytännöt kirjataan yhdessä laadittaviin suunnitelmiin, kuten lapsen henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan tai mahdolliseen tuen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan. Näin varmistetaan tukitoimien systemaattisuus, jatkuvuus ja seuranta lapsen edun mukaisesti. Opiskeluhoitopalveluiden lapsikohtaisia sisältöjä ei kirjata oppimissuunnitelmaan tai tuen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Opiskeluhoillon palveluista on kirjattu tarkemmin luvussa 6 Opiskeluhoito.

Luvun 5.5. Esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen tuen tarpeesta tai terveydentilasta johtuvasta syystä osalta

Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksentekoon ja toteuttamiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut (voimaan 1.8.2026)

Toholammin kunnassa varhennetun oppivelvollisuuden päätöksenteko perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön, johon osallistuvat hoitajat, varhaiskasvatuksen opettaja / esiopetuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja / erityisopettaja sekä tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat. Terveystenhuollon asiantuntijoilta voidaan tarvittaessa pyytää myös erillinen lausunto, esim. psykologin tutkimuksista.

Päätöksenteon perustana on lapsen yksilöllinen tarve ja kokonaisvaltainen arviointi, joka sisältää varhaiskasvatuksessa tehdyn pedagogisen selvityksen, hoitajien näkemyksen ja terveydenhuollon asiantuntija-arviot. Päätöksen tekee sivistysjohtaja.

Esiopetuksen opettaja vastaa päätöksen mukaisen opetuksen toteuttamisesta ja seurannasta sekä tukitoimien koordinoimisesta yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Varhennettu esiopetus järjestetään koululla osana muun esiopetusryhmän toimintaa.

Sairaalaopetuksen järjestämiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut

Mikäli lapsi tarvitsee sairaalaopetusta, tehdään tiivistä yhteistyötä sairaalaopetuksesta vastaavan yksikön sekä lapsen hoitajien kanssa. Toholammin kunnan alueella sairaalaopetusta järjestetään Mariankadun koulussa Kokkolassa, jossa oppilaan koulupaikka säilyy kuitenkin aina hänen omassa koulussaan sairaalaopetusjakson ajan.

Vastuu yhteydenpidosta sairaalaopetuksen aikana on esiopetuksen opettajalla, joka toimii kunnan ja sairaalaopetuksen välisenä yhdyshenkilönä.

Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelun toteuttamisen yhteistyökäytännöt ja vastuut

Toholammin kunnassa voidaan hyödyntää sairaalaopetuksen tarjoamaa konsultaatiopalvelua esiopetusikäisten lasten tuen tarpeiden arvioinnissa tai sairaalaopetukseen liittyvissä tilanteissa. Konsultaatiopyynnön voivat tehdä esiopetuksen opettaja, erityisopettaja tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja huoltajien suostumuksella ja yhteistyössä muiden lapsen kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Myös huoltajat, sosiaalitoimi tai hoitava taho voivat olla asiassa aloitteellisia.

Ennen konsultaatiopyyntöä koululla on pidetty vähintään yksi yksilöllinen oppilashuoltopalaveri, jossa konsultaation tarve on todettu. Nimetön konsultaatiopuhelu ennen palaveria on kuitenkin mahdollinen.

Tiettyä oppilasta koskeva konsultaatio edellyttää aina huoltajan kirjallista suostumusta, joka toimitetaan erillisellä lupalomakkeella. Lisäksi oppilaasta täytetään esitietolomake, joka toimitetaan sähköisesti ennen konsultaatiokäyntiä. Lomakkeet löytyvät Mariankadun koulun Internet -sivuilta.

Konsultaatio voi sisältää neuvontaa ja ohjausta koulun henkilöstölle, koulukäyntejä, yksilöllisten kouluratkaisujen suunnittelua, erityisten opetusjärjestelyjen ohjaamista, tuen tarpeen kartoitusta, verkostotyötä, asiantuntijaryhmiin osallistumista sekä oppilaan ja huoltajan tapaamista ja ohjausta. Konsultaatio voi toteutua tarvittaessa yhteiskäynteinä lasten- ja nuorisopsykiatristen poliklinikoiden toimijoiden kanssa.

Esiopetuksen poikkeava järjestäminen ja päätöksentekoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Esiopetuksen poikkeava järjestäminen, kuten esiopetus kotona tai erityisjärjestelyin, perustuu lapsen yksilölliseen tarpeeseen ja huolelliseen arviointiin. Päätös tehdään moniammatillisesti huoltajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Prosessiin osallistuvat esiopetuksen opettaja, erityisopettaja sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat. Sivistysjohtaja vastaa päätöksestä. Järjestelyjen käytännön toteutuksesta ja seurannasta vastaa esiopetuksen opettaja.

Perusopetuksen aloittamiseen vuotta säädettyä myöhemmin kuuluva yhteistyö, käytännöt ja vastuut

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin harkitaan tilanteissa, joissa lapsen kehityksellinen tai terveydellinen tilanne edellyttää lisääntynyttä esiopetusta.

Päätöksenteossa huomioidaan lapsen kehitystä ja oppimista koskeva tieto sekä asiantuntijalausunnat. Päätöksen tekeminen edellyttää psykologisen tai muun lääketieteellisen lausunnon toimittamista. Arviointiin osallistuvat huoltajat, esiopetuksen opettaja, erityisopettaja ja rehtori. Päätöksen tekee sivistysjohtaja.

Toisen esiopetusvuoden suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa esiopetuksen opettaja, joka tekee asiassa yhteistyötä erityisopettajan kanssa.

6. Opiskeluhoolto

Kohta 6.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Toholammin kunnassa opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamista ohjaa opiskeluhooltosuunnitelma. Opiskeluhoollon tarkemmat periaatteet ovat sieltä luettavissa.

Toholammin kunnassa toimii monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä, joka vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmän muodostavat sivistyslautakunnan puheenjohtaja, sivistysjohtaja, koulukuraattori, rehtori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, opinto-ohjaaja, perheneuvolan edustaja sekä sosiaalityöntekijä. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella toimii oppilas- ja opiskeluhooltolain mukainen alueellinen yhteistyöryhmä, johon kuuluu koulutuksen järjestäjien, huoltajien sekä opiskeluhoollon edustajat. Toholammin kuntaa ryhmässä edustaa pysyvästi sivistysjohtaja. Lestijokilaakson huoltajilla on yhteistyöryhmässä kiertävä edustus, ja Toholammin huoltajien edustaja osallistuu työskentelyyn joka kolmas vuosi.

7. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Kohta 7.1 Paikallisesti päätettävät asiat

Toholammin kunnassa ei tällä hetkellä järjestetä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvaa esiopetusta. Jos asia tulee myöhemmin ajankohtaiseksi, kirjataan siinä tapauksessa esiopetuksen opetussuunnitelmaan, mitkä ovat näiden esiopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökulmat tai mitkä ovat erityiseen kasvatustieteelliseen järjestelmään liittyvät pedagogiset periaatteet.